

Datum van inontvangstneming : 16/03/2016

Zaak C-90/16

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

15 februari 2016

Verwijzende rechter:

Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Verenigd Koninkrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

1 september 2015

Verzoekende partij:

The English Bridge Union Limited

Verwerende partij:

The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

De English Bridge Union Limited (verzoekster) – de nationale instelling die verantwoordelijk is voor het administratieve beheer van het bridge-spel (in zijn verschillende vormen) in Engeland – heeft van de Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (verweerster) – de autoriteit die verantwoordelijk is voor het heffen en innen van belasting over de toegevoegde waarde (btw) in het Verenigd Koninkrijk – terugbetaling gevorderd van de btw-bedragen die zijn betaald over de inschrijfgelden die verzoekster aan haar leden in rekening heeft gebracht voor deelname aan door haar georganiseerde bridge-toernooien. Of deze bedragen moeten worden terugbetaald hangt ervan af of bridge kan worden aangemerkt als „sport” met het oog op de btw-vrijstelling ingevolge artikel 132, lid 1, onder m), van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde („de btw-richtlijn”).

Voorwerp en rechtsgrondslag van het prejudiciële verzoek

Uitlegging van het recht van de Unie, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Wat zijn de wezenlijke kenmerken waarover een activiteit moet beschikken om een „sport” te zijn in de zin van artikel 132, lid 1, onder m), van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 („de btw-richtlijn”)? Moet een activiteit met name een aanzienlijke (of niet onaanzienlijke) lichamelijke component hebben die voor de uitkomst ervan van belang is, of volstaat het dat deze activiteit een aanzienlijke geestelijke component heeft die voor de uitkomst ervan van belang is?
2. Is wedstrijdbridge een „sport” in de zin van artikel 132, lid 1, onder m), van de btw-richtlijn?

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen en rechtspraak

Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347, blz. 1), met name artikel 132, lid 1, onder m).

Verordening (EU) nr. 1288/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van „Erasmus+”: het programma van de Unie voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport (PB L 347, blz. 50).

Arresten in de zaken Canterbury Hockey Club en Canterbury Ladies Hockey Club, C-253/07, EU:C:2008:571; Město Žamberk, C-18/12, EU:C:2013:95, punten 17-23; Bridport and West Dorset Golf Club, C-495/12, EU:C:2013:861; Commissie/Verenigd Koninkrijk, C-161/14, EU:C:2015:355; en CILFIT, 283/81, EU:C:1982:335.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

De Value Added Tax Act 1994 (zoals gewijzigd), Items 1 en 3 van Group 10 in Schedule 9.

De Charities Act 2006, artikel 2, lid 3, onder d).

Overige aangevoerde juridische documenten

De European Sports Charter van de Raad van Europa, vastgesteld in 1992 en herzien in 2001, overweging 12 en artikel 2, lid 1, onder a).

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Deze zaak ligt voor bij het Upper Tribunal (hogerberoepsrechtbank) in het kader van een hoger beroep tegen de uitspraak van het First-tier Tribunal (rechtbank in eerste aanleg; hierna: „FTT”) tot ongegrondverklaring van het beroep van verzoekster tegen verweersters besluit om terugbetaling te weigeren van btw die is betaald over de inschrijfgelden die verzoekster in rekening heeft gebracht voor deelname aan door haar in Engeland georganiseerde bridgetoernooien. In geschil is of bridge, in zijn verschillende vormen, als „sport” kan worden beschouwd met het oog op de btw-vrijstelling ingevolge artikel 132, lid 1, onder m), van de btw-richtlijn. Die bepaling luidt als volgt:

„Vrijstellingen voor bepaalde activiteiten van algemeen belang

Artikel 132

1. De lidstaten verlenen vrijstelling voor de volgende handelingen:

[...]

- m) sommige diensten welke nauw samenhangen met de beoefening van sport of met lichamelijke opvoeding en welke door instellingen zonder winstoogmerk worden verricht voor personen die aan sport of lichamelijke opvoeding doen;”

De nationale vrijstelling in verband met bepaalde diensten met betrekking tot sport is neergelegd in Group 10 in Schedule 9 bij de Value Added Tax Act 1994 (zoals gewijzigd) en strekt in essentie tot omzetting van die bepaling van de btw-richtlijn. Item 3 van Group 10 in Schedule 9 voorziet in vrijstelling voor de „verrichting ten behoeve van particulieren [...] door een voor vrijstelling in aanmerking komende instelling, van diensten die nauw samenhangen met en van wezenlijk belang zijn voor de beoefening van sport of lichamelijke opvoeding waaraan de particulier deelneemt.”

- 2 Bridge is een kaartspel voor vier spelers in twee teams, waarbij de teamgenoten tegenover elkaar rond een tafel zitten. Het spel heeft vier fasen: delen van de kaarten, bieden, uitspelen en de score opmaken. Miljoenen mensen spelen wereldwijd bridge bij verenigingen, in toernooien, online of met vrienden.
- 3 Bij verenigingen en in wedstrijden wordt meestal „wedstrijdbridge” gespeeld, waarbij de kaarten die elke speler heeft gekregen behouden blijven zodat elk team achtereenvolgens met dezelfde set kaarten speelt als zijn tegenstrevers aan de andere tafels. De puntentelling is daarbij gebaseerd op de relatieve prestaties. Deze spelvorm wordt in wedstrijdverband op nationaal en internationaal niveau gespeeld.

- 4 Verzoekster richt zich op het reguleren en ontwikkelen van wedstrijdbridge in Engeland. Haar leden zijn graafschappen, verenigingen en particulieren. Niet in geschil is dat verzoekster een voor vrijstelling in aanmerking komende instelling is in de zin van de nationale wetgeving, en een instelling zonder winstoogmerk in de zin van de btw-richtlijn.
- 5 Verzoekster organiseert een groot aantal wedstrijdbridgewedstrijden en -toernooien waaraan leden tegen betaling van inschrijfgeld kunnen deelnemen. In 2012-2013 beliepen haar totale inkomsten uit inschrijfgelden £ 631 000 (ongeveer € 900 000 tegen de huidige wisselkoers).
- 6 Niet in geschil is dat het bridgespel een beroep doet op hogere geestelijke vaardigheden: logica, lateraal denken, plannen, geheugen, sequentieel denken en meer. Het regelmatig spelen van bridge bevordert zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid, en uit onderzoek is gebleken dat het goed is voor het afweersysteem en het de kans op de ziekte van Alzheimer en overige geestelijke achteruitgang verkleint.
- 7 Volgens het Upper Tribunal bestaan er over de vraag of bridge een sport is in de lidstaten verschillende opvattingen. Het lijkt dat bridge in bepaalde lidstaten, waaronder Oostenrijk, België, Denemarken, Frankrijk en Nederland, als sport wordt beschouwd en daar op inschrijfgelden voor bridgetoernooien geen btw in rekening wordt gebracht, terwijl andere lidstaten, zoals Zweden, bridge niet als sport in de zin van artikel 132, lid 1, onder m), van de btw-richtlijn beschouwen. Wat het Verenigd Koninkrijk betreft wordt opgemerkt dat de UK Charity Commission van opvatting is dat bridge onder de definitie van „sport” in artikel 2, lid 3, onder d), van de Charities Act 2006 valt: „Sporten of spellen die bevorderlijk zijn voor de gezondheid doordat zij een beroep doen op lichamelijke of geestelijke vaardigheden of inspanning.”

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 8 Verzoekster betoogt dat voor de beantwoording van vraag 1 moet worden uitgegaan van de achterliggende doelstelling van artikel 132, lid 1, onder m), van de btw-richtlijn. Die doelstelling is volgens haar om activiteiten die bevorderlijk zijn voor de lichamelijke of geestelijke gezondheid van regelmatige beoefenaars een preferentiële fiscale behandeling te geven. Op grond daarvan zijn de in artikel 132, lid 1, onder m), opgesomde activiteiten van algemeen belang. Geestelijke activiteiten zijn even belangrijk als lichamelijke activiteiten. Daarom is voor het zijn van een „sport” in de zin van artikel 132, lid 1, onder m), geen voorwaarde dat de activiteit een aanzienlijke lichamelijke component heeft die voor de uitkomst ervan van belang is. Een sport kan ook een aanzienlijke geestelijke component hebben die voor de uitkomst ervan van belang is. Verzoekster meent dat het FFT zich ten onrechte heeft gebaseerd op de Engelstalige versie van de btw-richtlijn en op de „gebruikelijke betekenis in het

Engels” van „sport”, en bestrijdt de op basis van die exercitie door het FFT getrokken conclusies, namelijk dat lichamelijke of atletische activiteiten een aanzienlijke component moeten vormen die direct van belang is voor de uitkomst. Verzoekster verwijst naar de door het Hof van Justitie gehanteerde doelgerichte of teleologische uitlegging van wetgeving als tegengesteld aan een historische of grammaticale uitlegging.

- 9 Ten aanzien van vraag 2 voert verzoekster aan dat wedstrijdbridge een sport in de zin van artikel 132, lid 1, onder m), van de btw-richtlijn is, aangezien het een aanzienlijke geestelijke component heeft die van belang is voor de uitkomst ervan en in hoge mate bevorderlijk is voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van regelmatige beoefenaars. Verzoekster wijst erop dat bridge op een aantal andere gebieden als sport wordt beschouwd, onder meer namens de Europese Commissie door de Education, Audiovisual and Culture Executive Agency op grond van verordening (EU) nr. 1288/2013 van 11 december 2013 (het Erasmus+-programma), in de uitnodiging van het Internationaal Olympisch Comité aan de World Bridge Foundation om een verzoek in te dienen om bridge onderdeel te laten zijn van de Olympische Spelen in Tokyo van 2020, en in de opname van bridge in de Aziatische Spelen van 2018.
- 10 Verweerster voert aan dat bij een „sport” in de zin van artikel 132, lid 1, onder m), van de btw-richtlijn lichamelijke activiteiten een aanzienlijke component moeten vormen die bestaat in lichamelijke inspanning dan wel lichamelijke vaardigheid/behendigheid/hand-oogcoördinatie. Een activiteit waarbij de geestelijke component overheerst, zoals wedstrijdbridge, kan volgens haar dus niet worden aangemerkt als sport in de zin van die bepaling. Ten eerste noopt in de visie van verweerster de formulering van die bepaling tot die conclusie, op grond waarvan vrijstelling wordt verleend voor sommige diensten „welke nauw samenhangen met de beoefening van sport of met lichamelijke opvoeding”. Dit wijst erop dat lichamelijke, en niet geestelijke, activiteiten onder de vrijstelling vallen. Ten tweede dwingt het doel van de vrijstelling tot die conclusie, dat er niet in bestaat om alle activiteiten die bevorderlijk zijn voor de lichamelijke of geestelijke gezondheid van beoefenaars vrij te stellen. Het oplossen van kruiswoordpuzzels is bijvoorbeeld ook zeer bevorderlijk voor de gezondheid. Het doel van de vrijstelling is beperkt tot het vrijstellen van team- en individuele sporten die op alle niveaus een aanzienlijke lichamelijke component hebben. Het argument van verzoekster dat activiteiten waarbij de geestelijke component overheerst, ook onder de vrijstelling zouden moeten vallen, zou leiden tot een aanmerkelijke uitbreiding van de vrijstelling, hetgeen in strijd is met het beginsel dat vrijstellingen strikt moeten worden uitgelegd. Dit zou niet slechts vrijstelling van kaartspellen – zoals bridge – en bordspellen – zoals schaak – mogelijk maken, maar ook van spellen op elektronische apparaten. Ten derde vindt haar conclusie naar de opvatting van verweerster steun in de definitie van sport die in het European Sports Charter wordt gehanteerd door de Raad van Europa. Artikel 2, lid 1, onder a), daarvan definieert „sport” als „all forms of physical activity which, through casual or organised participation, aim at expressing or improving physical

fitness and mental well-being, forming social relationships or obtaining results in competition at all levels” („alle soorten lichamelijke activiteiten die door incidentele of georganiseerde beoefening strekken tot het uiten of verbeteren van lichamelijke fitheid en geestelijk welbevinden, waarbij sociale banden worden gevormd en in competitief verband op alle niveaus bepaalde resultaten worden behaald”).

Beknopte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 11 De vraag of wedstrijdbridge een „sport” is in de zin van artikel 132, lid 1, onder m), van de btw-richtlijn, is een rechtsvraag. Aangezien beantwoording van die vraag nodig is om in het hoger beroep van verzoekster tot een beslissing te komen, komt het Upper Tribunal, na zorgvuldige bestudering van de nationale en Unierechtspraak inzake de omstandigheden waaronder vragen aan het Hof van Justitie (zouden) moeten worden voorgelegd (arrest *CILFIT*, 283/81, EU:C:1982:335), tot het oordeel dat aan de voorwaarden voor een prejudiciële verwijzing ingevolge artikel 267 VWEU is voldaan.
- 12 In verband met zijn beslissing om al dan niet gebruik te maken van zijn discretionaire bevoegdheid om een prejudiciële vraag te stellen, overweegt het Upper Tribunal – dat het niet eens is met de beslissing van het FTT om het Hof van Justitie geen vraag voor te leggen – dat de betekenis van het woord „sport” in artikel 132, lid 1, onder m), autonoom is en in de lidstaten algemeen moet worden gehanteerd. Evenwel is duidelijk dat zich in bepaalde lidstaten verschillende stromingen hebben ontwikkeld. Voor die verschillen kan naar het oordeel van het Upper Tribunal enkel het Hof van Justitie een oplossing bieden.
- 13 Naar het oordeel van het Upper Tribunal is dit geen zaak waarin reeds een oordeel van het Hof van Justitie in een vergelijkbare zaak bestaat, noch een zaak waarin het relevante beginsel reeds is in vaste rechtspraak van het Hof is aanvaard zodat de nationale rechter zich er zonder aarzelen toe kan beperken dit beginsel toe te passen. De door het Hof van Justitie behandelde zaken over de vrijstelling van artikel 132, lid 1, onder m), waaronder zaak C-253/07, Canterbury Hockey Club en Canterbury Ladies Hockey Club, EU:C:2008:571, zaak C-18/12, Město Žamberk, EU:C:2013:95, en zaak C-495/12, Bridport and West Dorset Golf Club, EU:C:2013:861, betroffen niet de betekenis van het woord „sport” als zodanig, noch de specifieke vraag of hieronder ook zogeheten „denksporten” zoals bridge vallen. Op grond daarvan is het Upper Tribunal van oordeel dat de kwestie geen *acte clair* is, reden waarom het Upper Tribunal het Hof van Justitie om richtsnoeren voor de beantwoording van bovenstaande vragen verzoekt.